UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Baldi Pervsini Commentariorvm In Pandectas Tomvs ...

In Digestvm Vetvs

Baldus

Lvgdvni, M.D.LVIII.

De condictione ob turpem causam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95938

Visual Library

vſuc.pro emp.⁊.ſ.de tranſact.cū bi.§.pe.Sol.quantū ad v̄ba nō cōtinetur eo noīe ꝑmutatio,ſꝫ quantū ad mentē,aut loquimur de ſtatutis penalibus ⁊ odioſis, aut in actu fauorabili. Primo caſu nō cōtineť,ſcđo ſic,arg.de lib.⁊ poſt.l.cum qdā. nō obſt.l.noſtra.q: hic loqtur ī actu celebrato.de quo eſt q̄ſtio, in quē ꝯtū cadat. Sꝫ q̄ſtio ṗdicta eſt de ꝯtu futuro,⁊ de interpretatiōe verboꝝ circa ꝯtū futurū. Nā ſtatutū in ꝯtibꝰ ſtricte accipiť,in teſtamentis large:q: teſtator qui ꝓhibuit vēditionē effectū magis,ꝙ modū ꝯſiderare vr̄,⁊ iō eo noīe comprehēdiť omne genus alienationis,ſicut in ſimili no.Dy.ff.de leg.ij.l.Luciꝰ.al's Codicillis.§.Inſtituto.Scđo mō ſoluitur ꝯtriū ꝙ hic fuit data pecunia ſub numero,⁊ ſic ſub ſua natura, vt no.in.l.ij.in ṗn.ſ.ſi cer.pet.tñ eſt ꝯtus innominatꝰ: q: fuit actū de danda re:qđ pactū exorbitat a natura vēditionis.⁊ iō facit eſſe ꝯtū innominatū in quo cadit pactū,ſm formā pacti,ſm Azo.¶ Ex hoc no.ꝙ noīe vēditiōis nō cōtineť ꝯtus innominatus.Sed qd ſi oīa iſta verba ſimul cumulanť,do,vēdo,⁊ trado.Rn̄deo vēditio eſt.vt.ff.de vſur.l.ſtipulatꝰ.Sꝫ qd ſi do tibi.x.vt des.x.corbes frumēti,an erit vēditio?dico ꝙ ſic: q: iſtud pactū nō eſt ꝯ naturā emptiōis generis: q: ex natura emptiōis generis,dare eſt in obligatione,ēt ſi nō dicať,vt no.ff.de leg.j.l.ſi domꝰ.§.de euictiōe.nō obſtat.l.noſtra:q: loquitur in ſpecie,⁊ facit.ff.de ꝯben.empt.l.ita diſtrahať.Sꝫ qd ſi do tibi decē vt des mihi equū tuū,an eſt emptio?vr̄ ꝙ ſic:q: ſi tu es dn̄s,ergo teneris dare.ff.de ꝯbend.emp.l.clauibꝰ. dic contra. q: cū es dn̄s,datio eſt in executione obligationis,non in obligatione:vn̄ in emptione nō pōt emptor ꝯcludere ad dandū, ſecus in contractu innominato.¶ Op.cōtra ver.⁊ ideo.de.l.naturalis.§.ſi dedi.ff.de preſcri.ver. vbi etiā in ꝯtu innominato interitus liberat debitorē.Sol.vbi erat aliter diſtracturus:q: habebat rem venalem.hoc no.ſ.e.ſi pecuniam.§.ſi.C.de rerūꝫ permu.l.j.vel liberat ab actione preſcrip.ver.non a condictio. ob cau.⁊ ibi no.¶ Op.cōtra ver.finge.de.l.ſi ita diſtrahatur. Sol.hic in ꝯtu innoīato,ſecus in ꝯtu emptionis:in ſtipulatione v̄o in dubio dari eſt ī obligatiōe:vt.d.l.ſi ita.in remiſſione vero non opꝫ rē dari,vt.C.de tranſact.ſi pro fundo.⁊.l.ſiue apud.¶ Op.contra ver.rurſus.ꝙ non debeat datum repeti, ſed peti ipſa cautio.ff.de cōtrah.em.l.pacta cōuenta.Solu.ibi in cōtractu nominato,hic in ꝯtu innoīato:⁊ adde qđ not.de here.ven.l.ij.¶ Op.⁊ vr̄ ꝙ cōdictio ob cauſ.habeat locum ēt in cōtractibus noīatis:qđ ſic probo,donatio eſt ꝯtus nominatus,q: ꝯſenſu ꝑficiť,vt.l.ſi qs argentū.ſed in donatione habet locū cōdi.ob cau.C.e.l.ij.⁊.ff.de don.cau.mor.l.ſenatus.§.j. Sol.olim erat prōpta rn̄ſio: q: donatio erat olim ꝯtus innominatus,hodie v̄o eſt noīatus,tn̄ ſpeciale in donatiōe,vt habeat locum cōdictio ob cau.ita dicit glo.Sed cum olim in donatione reqrereť ſtipulatio, niſi inciperet a traditione : ergo olim erat ꝯtus noīatꝰ loquēdo de donatiōe efficaci, vt.ff.de do.cau.mor.l.inter mortis.Si aūt incipiebat a traditiōe,non dꝫ dici ꝯtus aliquo mō,cū nulla oriať obligatio.ff.de dona.l.Ariſto.iſtud nō eſt verū,imo dr ꝯtus,vt.C.qđ me.cau.l.cum do.titulū em̄ hꝫ poſſeſſor. Sꝫ certe verū eſt ꝙ donatio hodie ꝑficitur ꝯſenſu,nō ſicut ꝯtꝰ nominati,in qbꝰ ex ꝯſenſu oriť ciuilis ⁊ naturalis obligatio: ſꝫ in donatiōe ex ꝯſenſu nō oriť ciuilis obligatio,ſꝫ dať a lege.Et iō ꝓprie ēt hodie donatio nō eſt contractus noīatus,⁊ adde qđ no.ff.de ac.⁊ oblig.l.naturales.⁊ qđ not.ff.de legat.ij.cum pr̄.§.meuio.⁊ dic clarius aliqñ donatio incipit a traditione, ⁊ tūc hꝫ locū condic.ob cauſam. q: tradens non eſt obligatꝰ.ff.de do.l.Ariſto.Interdū incipit a ſtipulatione,⁊ tunc vr̄ ſecus:q: ſtipulatio eſt ꝯtꝰ nominatꝰ, ⁊ iō dꝫ agere ad modū implendū,nō ad repetendū:tu dic ſpeciale in donatione.C.de do.que ſub mod.l.quoties.aliquando incipit a nudo pacto:tūc hꝫ locū condi.ob cau.non ex penitētia,ſed ex defectu modi,vel cauſe:⁊ adde qđ no.ff.de contrahē.emp.l.pacta cōuēta.in magna gl.ff.de act.⁊ obl.l.j.in ſi.magne gl.ff.de dona.l.j.in magna gl.¶ Queriť quare.l.iſta ꝯcertat ð ſpecie ꝯtus.Sol.vt ſuperius dixi.¶ Queritur,vbi hꝫ locūꝫ condictio ob cauſam?dic vt in glo.¶ Vltimo diſtingue,interdum celebratur ꝯtractus noīatus tm̄ : interdū innoīatus tm̄: interdū vterqꝫ ſimul. In prima ſpecie non hꝫ locū condic.ob cau.de reſcin.vē.l.ea lege.In ſcđa hꝫ locū vt hic.cum ſimi.In tertia ſpecie,aut ꝯtus innominatꝰ dedit cām nominato,⁊ hꝫ locum cōdictio ob cau.non tamen ex penitētia, ſed ex defectu cauſe finalis.C.de pac.inter emp.⁊ ven.l.cū te.aut ecōtra,tunc dic aut contractus nominatus informatur a pacto ⁊ non hꝫ locum condictio ob cau.ff.de ꝯtrah.emp.fundi partē.Aut nō informatur,⁊ tunc hꝫ locū ꝯdict.ob cauſ.l.quoties.ſecundum Bar.q dicit ꝙ donatio eſt ꝯtus nominatus olim ⁊ hodie nā ſi eſſet innominatꝰ haberet locū pnīa ſm eū,ergo in donatione cauſa mortis,vbi hꝫ locū pnīa, debemus dicere ꝙ ſit cōtractus innominatꝰ:ſꝫ donatio īter viuos erit ꝯtus noīatus:tu dic vtrunqꝫ innominatum,vt dixi: ⁊ tn̄ non hꝫ locum pnīa in donatione inter viuos q: eſt ꝯtꝰ irreuocabilis, ⁊ eſt ſpāle in ea.¶ Et no.ꝙ quedā ficta pn̄t repeti vel eſtimari,in qbus hꝫ locū cōdictio ob cau.ſicut indebiti.ff.ti.ij.ſi nō ſortē.§.libertꝰ.⁊.l.qđ indebitū.⁊ ar.ff.de ver.ob.l.ſtipulationes nō diui.§.celſus.¶ Extra q̄ro ponamꝰ do tibi.x. vt des ea ſcio:nō das,an agā ꝯdic.ob cau.⁊ vr̄ ꝙ nō q: ex adiectiōe iſtiꝰ modi non reſultat ꝯtꝰ innoīatus:q: pactū qđ alterį dať non vꝫ,nec ꝓprie dr pactū id qđ nō vꝫ de iure,vt no.in.l.j.ſ.de pac.ſꝫ dic ꝯ ſiue mea interſit dari illi,vt.ſ.e.l.ſi hr̄s.ſiue nō: ꝯdictio mihi cōpetit,nā modꝰ implēdus eſt:⁊ ſi nō īpleť,ꝯdiciť,vt.d.l.q̊ties.⁊ ſi tu dicis,nō vꝫ pactū,fateor quo ad hoc, vt ille cui dꝫ modus impleri,agat niſi in donatione: ſꝫ valet quo ad condictionem ob cau.q: ſi non ſeruatur modus,deficit cauſa finalis,vt colligitur in.d.l.quoties.nec eſt differentia quantū ad paciſcēdūꝫ alteri inter contractum nominatum ⁊ innominatum quo ad robur pacti,ſed quo ad condictionēꝫ ob cauſam ſic: quod no. ¶ Ex lect.ant.¶ Ponit dictum,ex quo īfert tres ꝯcluſiōes: ſcđa ibi,⁊ iō.Glo.dt ꝙ ſunt tres rōnes,ſꝫ prius eſt dicere quot ſint illationes ſiue ꝯſequētie.⁊.h.d.Cōtractus dt,do pecuniā vt des rē:eſt ꝯtus innominatus,nō emptio,⁊ venditio,cū hꝫ locum condictio ob cau.⁊ non dr ꝯtus impleri,niſi transferatur dn̄ium,⁊ preſtetur cautio euictionis,⁊ eſt lex no.in tex.In quo hic rn̄det ibi,procliuior ſum.i.incliuior tanꝙ in partē veriorem.¶ No.triplicē differentiā inter ꝯtum emptiōis ⁊ vēditionis,⁊ inter ꝯtum innominatū,do vt des. Primo,q: in iſto ꝯtu innominato hꝫ locū ꝯdi.ob cau.que nec hꝫ locum in ꝯtu noīato.Secūdo q: ex ꝯtu innominato nō dr īplere q nō transfert dn̄iū,ſꝫ in emptiōe ⁊ venditione ſufficit traditio rei. Tertio q: in ꝯtu innominato nō dr implere etiam q dat,niſi caueat de euictiōe:ſꝫ in ꝯtractu emptionis ⁊ vēditiōis nō deſideratur iſta impletio,⁊ facit.ff.de rerū ꝑmu.l.j.in ſi.In gloſ. vt ſi do vt des.ibi ſm Io.hec eſt diuinatio,⁊ ꝯ legē.ſ.de vſuf. l.adhuc.§.ſi vero.¶ Ibi ꝯ naturā,vt veniat hoc ꝑ formā cōuētiōis,vt.ff.de ꝯb.em.ſi ita diſtrahať.§.j.ergo diuerſitas forme īducit diuerſitatē ſpeciei,vt hic.⁊.ff.de do.cau.mor.vbi ita. ſꝫ quid ſi oīa iſta verba cōnumeranť,ddit,vēdidit,⁊ tradidit? Rn̄.ꝙ verbū,vēdidit,eſt verbū ṗncipale: alia ſunt acceſſoria que ſignificant ſm naturā verbi principalis,vt.ff.de vſur.ſi ſtipulatus.§.verū.ſm Bar.facit quod not.Iac.ð are.in.l.dāni. de dam.infe.⁊ adde ꝑ hāc legē,⁊ ꝑ hanc gl. determinat Spec. ꝙ vbi ſtatutū facit mentionē de vēditione, nō contineť datio inſolutū,in Spe.de emp.⁊ ven.§.nūc dicendū.ver.ſꝫ pone ſtatutū.ar.ꝯ qđ no.C.de ſent.libera quidē theodora.¶ In glo. ſecus in vēditione.ibi,q̄ ſub modo.l.j.hic vide qđ no.in.l.ij.C. de cond.ob cau.⁊ ibi vide ꝑ Cy.¶ Ibi,ſi qs argentū.ēt donatio cau.mortis ſiet hodie nudo pacto,vt no.in.l. cum pater.§. meuio.de leg.ij.tñ hꝫ locum ꝯdictio ob cau. ⁊ reſultat cōtractus innominatus,vt.ſ.e.cum quis.⁊.ff.de dona.cau.mor.l. ſenatus.§.nec dubitauerunt Caſſiani.vnde non videtur verūꝫ quod ſit contractus nominatus,qñ interuenit nudum pactū. Preterea tunc ageretur actione ex eo contractu,vt.ſ.de pac. iuriſgentium.in prin.qđ eſt falſum,cum agatur cōdi.ex lege, vt.l.ſi quis argentum.Adde aliam differentiam inter contractum nominatum ⁊ innominatum,vt.C. de rerum permuta. ex placito.⁊.ſ.de pac.iuriſgentium.§.⁊ ideo puto.

¶ De condictione ob turpem cauſam. Rubrica.

OMne. Ponit diuiſionem, exempla, ⁊ regulas.h.d.¶ Ex lec.anti. ¶ Nota, ꝙ in cauſa de preterito non diſtinguitur qualis fuerit cauſa, ſed in cauſa de futuro ſic:⁊ diſtinguitur vtrū honeſta vel turpis,quandoqꝫ tamen ſumitur coniectura ex preterito in futurum ex turpitudine cauſe,vt.ff.de ac.⁊ oblig. l.ſi.§.ſi.⁊ adde quod no.ff.de verb.obli.ſi plagij.

¶ Item ex lectura antiqua.

VT puta. Not.ꝙ turpiter facit ille, qui facit alium redimere:qui vero dat, non turpiter dat.Adde qđ not.ſ.de infa.quoniam.

Sed ⁊ ſi dedi. Si datur iudici, vt ſic iudicet,qđ gratis tenebať[a],ſolꝰ iudex inſpecta veritate turpiter accipit,⁊ teneť ꝯdic.ob tur.cau. tñ dans ꝑdit ṗncipalē cām[b].Itē iuris fictione fingiť corrūpere iudicē,⁊ iō nō ꝯdicet,ſꝫ ſi dať ſit vt male iudicet,ibi ceſſat ꝯdictio, q: eſt cōis turpitudo ēt īſpecta v̄itate. Sꝫ vbi dať pecunia iudici,vt iudicet,ñ vt ſic iudicet,teneť iudex ꝯd.ob cau.tur.oliꝫ: hodie ſecꝰ,⁊ dās,litē ꝑdit.h.d.tex.⁊ gl.¶ Queſtio ð illo q promittit iudici ꝯſeruationē īdēnitatis, an ītelligiť eū corrūpere? dic ꝙ ille q facit ꝓmiſſiōes legales,vt de aliq̄ repſentando ad petitionē iudicis,nō intelligiť eū corrūpere, lꝫ iſta cautio ꝑtineat ad iudicis ſecuritatē,de i ius voc.l.eū ꝓ quo.de fur.ſi qs vxori.§.ſi

a ¶ Tenebať. Add.d.Bar. ſoc.in cōſil.cij. inci.ī preſenti. circa ſin.v.col. in.j.parte. vbi ponit turpia facere dicitur faciēdo id qđ non licet, ⁊ ob tur.cauſ. diciť quando quis accipit ad id faciendūꝫ, qđ facere gratis tenebatur.

b ¶ Cauſam. Adde Feli.in c. cum venerabilis.in.v.col. de except.⁊ pari.de pu.ī trac. de ſyndicatu ī ver.an ſi.

vxori.ꝭ.ſi fugitiuum.⁊.C.de mag.con.l.j.ſʒ iſte q facit ałs pro-
miſſiões inſolitas,intelligiť cū iudice turpiter pepigiſſe,⁊ nõ
vʒ promiſſio ⁊ puniť,ar.de calū.l.gñaliter.§.j.¶ Querit glo.
an pignus datū turpiter recipiẽti poſſit vẽdicari? vř ꝙ ſic:qꝛ
lʒ quis poſſideat pign⁹,nõ tñ vř ei ſolutū, de fideiuſ. heres.§.
retro quoqʒ.⁊ iõ non defendit ſe creditoꝛ iure poſſeſſoris, qꝛ il
lud eſt verū,qñ eſt ſolutū ⁊ tranſlatū dñiū.¶ Querit gl.in ſe-
quenti qd ſi idiuiduū eſt datū ſimul ex cā turpi ⁊ boneſta,an ĩ
ſpiciť qđ nocet,vel qđ ꝓdeſt:dedi tibi.x. vt des malā ſnĩam, ⁊
ne furtū facias:nā ꝑma cā eſt vtriqʒ turpis, ſcđa boneſta dā-
ti:dic ꝙ hʒ locū repetitio ſm gl.quā no.ꝭ.de her.inſti.l. ſi non
ex aliena.in ꝑn.⁊.ꝭ.ad Sille.l.ſi quis in graui.§.ſi qs tabulas.
¶ Ex lec.ant.¶ Not.ꝙ ille qui vult vincere per ſimoniā,etiā
ſi hʒ bonā cauſam,fingitur habere malam cauſam,⁊ dʒ litem
perdere:ſed nunquid ille qui cõſeruat iudicem indemnem, dꝛ
cum corrumpere? Bar.conſuluit ꝙ non per.l. ſi quis vxori.§.
ſi fugitiuum.de fur.⁊ no.in.l.j.C.de magi.conue.quod not.

IDem ⁊ ſi. Ponit tria alia exempla de cõi
turpitudine,⁊ facit.ś.ne quis eū
qui.l.ij.⁊.ꝭ.de proxe.l.ij.

a **Quoties.** Meretrix[a] turpiter facit, qꝛ ẽ meretrix:
ſʒ nõ turpiter accipit, ex quo ẽ meretrix
ergo turpitudo antecedẽs,nõ ĩfert turpitudinẽ ꝯſequẽtẽ.h.d.
¶ Op. ꝙ meretrici dať cā libidinis,ergo turpiter qꝛ cā dãdi
vel faciendi cõſtituenda eſt potius,ꝙ̃ ipſa datio,vel factum.ꝭ.
de fur.l.verum. So.ſpeciale eſt ĩ meretrice,q̃ legū laqueis nõ
innodať,nec eſt digna ſupponi legibus,vt.C.de adul. q̃ adul-
teriū.ſecus in viro qꝛ oĩs hõ ſubiacet legibus: ⁊ iõ turpitudo
ĩtelligiť hic ex parte maris tm̃.Sed qd ſi ſcholaris ꝓmiſit me
b retrici tunicā,an meretrix poterit eā petere[b]? ⁊ vř ꝙ ſic:qꝛ iſta
lex ĩterpretať,ꝙ ſit turpitudo ſolius maris tm̃.Dic ꝯ:qꝛ ĩſpe
cta veritate cõiuncta eſt turpitudo vtriuſqʒ. Sed qd ecõtra ſi
meretrix dat mari? dic ꝙ nõ repetit: tñ ſi promiſit ⁊ nõ dedit,
non poteſt cõueniri.ꝭ.de ac.⁊ obli.l.ſi. Sʒ an ꝑſumiť cā turpi-
tudinis? Rñdeo ex qualitate ꝑſonarū,vt ibi,⁊.C.ſi qs imper.
male.l.j.Sʒ an dñium tranſit in meretricẽ? dic ꝙ ſic,ſi tradẽs
c erat dñs[c],vt.ꝭ.de vſuc.pro emp.l.ſi qs cū ſciret.hoc eñi ꝑſup-
ponit tota materia ꝯdictionū,⁊ facit qđ no.ꝭ.e.ꝑpetuo.⁊ dãs
meretricib⁹ dicitur dilapidare.C.de ſen.paſ.l.ſi. Sed,an de ta
libus poſſit fieri eleemoſyna? dic vt no.lxxxvj.diſt. qui venať.
per Archid.⁊.j.q.j.non eſt.per Innocen.de immu.eccle. quia
pleriqʒ.⁊ de deci.ex tranſmiſſa.per Inno. ¶ Ex lectur.antiq.
¶ No.ꝙ turpitudo in antecedenti,non arguit turpitudinẽ
in conſequenti:nam eſſe meretricẽ eſt antecedens, ⁊ turpe,ſed
recipere mercedem,eſt conſequens,⁊ nõ turpe:qđ eſt not.⁊ eſt
ar. ꝙ tale lucrum poſſit licite retineri, ⁊ de eo debeať gabella
vel decima:ſed tu dic vt no.Inno.de immu.eccle.qꝛ pleriqʒ.⁊
Archi.xxxvj.diſt.qui venatoribus.⁊.j.q.j.c.non eſt.¶ Not.qđ
probatur ꝙ aliqua ſit meretrix,eoipſo qđ probatur per pecu-
d niam concubuiſſe[d]:quia iſta eſt proprietas meretricum.

Si tibi. Quod datur ꝓ iudicio non dꝛ turpiter reci
pi.h.d. Seru⁹ meus fugit, ſed neſciebā vbi
latitaret:tu ꝑmio mihi indicaſti,non diceris turpiter accepiſ
ſe:idem ſi accepiſti ꝑmium pro indicãdo furẽ,⁊ facit.C.de fide
inſ.l.ſi barſatorẽ.¶ Op.quilibet tenetur dicere veritatẽ:⁊ nõ
occultare eam,ergo ſi aliqd accepit,turpiter accepit:qꝛ q gra-
tis facere tenetur,ſi accepit ꝑmium, turpiter facit.ś.e.l.ij.ꝭ.e.
l.ſi.Sol.dico ꝙ ille qui ſcit veritatẽ,põt tacere eam,nec cogiť
ſecreta ꝓpalare,dato eñi ꝙ nunꝙ̃ ſit licitū mentiri,ſilentiū tñ
licitū eſt,nec turpiter facit, qui ſilet: quedā ergo ſunt q̃ poſſu-
mus tacere.Fallit in teſte rite ꝓducto.C.de epiſ.⁊ cle.l.ꝑſbyte
ri.nā in teſte paria ſunt tacere verū,de quo eſt interrogatus,⁊
exprimere falſuʒ.vt ibi not.⁊ hoc verū poſtꝙ̃ teſtis eſt iurat⁹,
ſec⁹ ſi eſt ꝯtumax,⁊ nõ vult iurare:nā ꝑ hoc nõ puniť, vt fal-
ſus teſtis, qꝛ delictū teſtis eſt crimen periurij, ſed iſte non iu-
rauit.Alij dicunt ꝙ ſi hoc facit vt veritas occultetur,ꝙ teneť
falſi ex generali capite legis.l.j.§.j.de fal.qđ nõ credo:qꝛ nõ eſ
ſet dĩa inter teſtem iuratū ⁊ non iuratū,ſed bene credo ꝙ te-
neatur crimine ſtellionat⁹,vel extraordinarie puniať proprio
motu iudicis,facit qđ no.Jac.de inſa.l.Luci⁹. ⁊ vide.Inno.
in.c.j.extra de fal.Itẽ fallit vbicūqʒ ſuperioꝛ mãdat.C.de fur.
l.ciuile eſt.in gl.Itẽ fallit.ꝭ.de parri.l.ſi ſciẽte.¶ Secũdo op.
ſi licitū eſt tacere,ergo qui accepit, vt taceat honeſte accepit,
ſʒ hoc eſt falſum,vt.ś.e.in rub.Sol.tacere gratis,non eſt tur-
pe:ſʒ preciū accipere ꝓ tacenda veritate eſt turpe : ⁊ iõ non eſt
licitū,ſm gl. Et ſic not.ꝙ qñ aliquid ſit gratis,honeſte ſit,qđ
ſimoniace,turpiter ſit:vt.ś.e.l.ij.ad ſi. Reuoco ĩ dubiū,qñ cri
men eſt occultū,⁊ aliquis nouit malefactorẽ verū,an poſſit iu
dex eū cõpellere ad iudicandū ⁊ dicendū nomẽ illius malefa-
ctoris? Gl. dicit primo ꝙ nõ:nā nec iure actionis,nec officio
iudicis dʒ cogi. Poſtea ſtatim dicit ꝯriū ꝙ officio iudicis co
giť,qꝛ ꝑtinet ad iudicẽ purgare ꝓuinciā malis hoĩb⁹,vt.l.cõ-
gruit.ś.de offi.ꝑſi.Sol ꝑ officiū iudicis reſidẽs in parte non
cogiť.ſed ꝑ officiū iudicis reſidẽs in iudice ſic, vt no. Cy.C.de
his q ad eccle.cõfu.l.ij.Uel plenĩ⁹,aut iudex vult offm̃ inter-
ponere ad ꝑuatā vtilitatẽ,aut ad publicā vltionẽ. Pŕio caſu
nõ põt.vt no.Inn.đ iureiu.ad noſtrā.el.ij. Scđo caſu, aut eſt
tale crimẽ,de quo poſſet inqri,tũc põt,vt in hac gl. aut eſt cri
mẽ de quo nõ põt inquiri,⁊ tũc nõ põt : qꝛ iſta cõpulſio eſt q̃-
dā preambula ⁊ anteiudicialis inqſitio ⁊ ſic ꝑncipalis inqſi-
tio eſt ꝓhibita,ergo ⁊ iſta ꝑparatoria,arg.de ſpon.l.omnino.
nec obſtãt iura,q̃ dicũt ꝙ iudex ex officio ſuo ꝓducit teſtes in
criminali.C.de aboli.l.ij.extra.de colla.c.j.vt no.in auť.de ta-
bel.in ꝑn.qꝛ illud eſt verū incidẽter inſtituta iam accuſatione
legitima ꝯ certā ꝑſonā,ſed non ꝑncipaliter nulla accuſatione
inſtituta.Sed pone quoddā maleficiū eſt cõmiſſum de nocte
ſyndicus qui teneť denũtiare,nõ põt ſcire perſonā delinquen
tis:qꝛ noctis tenebre frequẽter hoc operanť, vt lateat faciẽs,
vt no.ś.qđ met.cau.l.ſi cum exceptione.§.in hac.ſcit tamen,ꝙ
Titius ⁊ Seius ſciunt,nunquid poterit denũtiare factū cum
illis teſtib⁹ ſine perſona facientis? ⁊ videtur ꝙ ſic:⁊ iudex de-
bebit cogere teſtes ad ꝓferendā perſonā, ſufficit enim ſyndi-
co,ſeu nominãte,ꝙ faciat quicquid põt,de calū.l.annus.Sed
an in iſta cõpulſione dʒ pars citari? ⁊ videť ꝙ nõ, quia in iſta
inquiſitione non requiriť ordo iudiciorū,vt no.inſti. de publ.
iud.in prin.Iſta nõ eſt bona rõ,qꝛ in inquiſitione dʒ pars ci-
tari,de elec.ꝑ inqſitionẽ.de re iud.paſtoralis.in cle. Sed vera
rõ eſt,qꝛ iſta ꝑma indagatio nõ hʒ in ſe formā alicuius ꝓceſ-
ſus,ideo nõ requiriť citatio,vt no.in ſimili. de bo.poſſ.l.iij.§.
pe.ſicut eñi iudex inquirit de fama,vt not.Inn.de ſpon.cū in
tua.vbi dicit Inn.ꝙ ſine ordine iudiciario põt quis certiora-
b ri de fama.Sʒ nũqd iſti teſtes recepti ad ſimplicẽ informatio
nem curie ꝓbant poſtea in ꝓceſſu,qui ſequiť? dic ꝙ non,quia
nõ ſunt recepti lite conteſt.vel quaſi, nec aliquo ordine ſerua
to:vnde ꝓprie nõ ſunt teſtes,qꝛ non recipiunť ad ꝓbationem,
ſed ad inſtructionẽ,vt probatur ex coniunctione duarū legū,
ꝭ.de pe.l.q vltimo.⁊.C.de accu.l.ſi.etiā ſi ſunt recepti ſuper ge
nerali inqſitione:qꝛ in ea ſilet iudex habita informatiõe,⁊ de-
c ſcẽdit ad ſpecialẽ inquiſitionẽ.vt.l.cõgruit.Itẽ in iſta ꝑpara-
toria informatione nõ ſit publicatio teſtiū:qꝛ ſit ad inſtructio
nem,nõ ad ꝓbationẽ,vt dixi:lʒ etiā ibi eſt facta vera ⁊ ſolẽnis
publicatio teſtiū,tamen iudex poteſt producere nouos teſtes
qꝛ in iudicio non timetur ſubornari,vt not.Inn.de teſti.cum
clamoꝛ.nam pro iudice preſumiť in re faciẽda,⁊ in re facta, de
pec.eo tẽpoꝛe. Itẽ qꝛ etiā ante aperturā iudex nouit teſtifica-
ta,de teſtib.l.iij.§.idẽ diuus. tamẽ ſi poſt aperturā iudex exa-
minet teſtes ad offenſam re⁹ poterit producere ad defenſam,
vt arg.de temp.in integ.reſti.l.petende.¶ Querit gl.ſi ꝑmiū
nõ eſt ſolutum,ſed promiſſum,an poſſit peti? dic ꝙ ſic, vt.l.ſo
lent.ꝭ.de preſc.ver.⁊ adde quod no.Guli.in.l.j.ś.de iuſti.⁊ iu.
¶ Querit glo.an ex naturali congruitate quis teneatur indi
care furẽʒ? dt gl.ꝙ nõ,niſi lite ordinata ⁊ tunc in forma teſtis,
vel niſi cogatur per officium iudicis,nõ per ius partis, vt di
xi, ⁊ vide extra de exceſ.prel.c.dilecti.⁊.xxij.q.ij.in ipſa.in fine.
per Archi.⁊ Inno,in.c.j.de teſt.cog.⁊ extra de ſimo. nemo.ꝑ
Inno.ſed an iſte poterit amodo teſtificari? videtur ꝙ non:qꝛ
precium accepit,dico cõtra, quia nõ , vt teſtis accepit ꝑciū,
ſed extraiudiciali iudicio: vnde nõ intelligitur corrupt⁹, nec
ſubornatus:lʒ ergo teſti inſtruere partem vt hic,econtra licet
parti inſtruere teſtem,⁊ loqui cum eo,vt dicat veritatem ver-
bis apertis,⁊ ꝯgruis:nec diciť iſta ſubornatio, niſi fieret poſt
didicita teſtificata,qꝛ tunc preſumitur dolus,in auť.de teſt.§.
quia vero.⁊ hic no. Gofre.in titu.de ſenatuſconſul. Libon.ś.
d ¶ Ex lec.ant.¶ In gl.imo conuentum ⁊c.ibi, nam omne ⁊c.
dic vt.ś.de neg.geſt.qui ſine vſuris. Ibi,ex officio ſuo,lʒ ergo
extra iudicium non compellatur,vt in tex.tñ in figura iudicij
compellitur,etiam ex mero officio, ſiue pars produxerit eum
in teſtem ſiue non,qꝛ in criminali iudex poteſt inducere teſtes
ex officio, maxime vbi licet ſibi procedere per inquiſitionem,
vt no.in auť.de tabel.in prin.probatur.ꝭ.de pe.ſi non defenda
tur.C.de aboli.l.ij.de adul.l.conſtante.de queſt.l.j.§.ſi quis vl
tro.⁊ extra de colluſio.c.j.ſecundum Bart.qui diſputauit.fa-
cit.quod no.Cy.C.de accuſ.ea quidem.⁊.C.de fur.ciuile .de ex
ceſ.prel.dilectus.⁊ quod no.Inn.in.c.j.de teſtib.cogen.⁊ quod
not.Archid.xxij.q.ij.in ipſa.⁊ iſte paſſus eſt notabilis,⁊ adde
quod no.per hanc glo.no.Cy.C.de his qui ad ec.cõfu.ſi ſeru⁹.

PErpetuo. Quero,cum datur, vtrum acci-
pienti ex turpi cauſa auferatur
dominium? ⁊ dic aut dominus rei tradidit , ⁊ tranſ-
fertur dominium: aut non tradidit dominus,ſed non domi-
nus:⁊ tunc non transfertur dominium:probo ꝙ qñ dominus
tradidit tranſit dñium:qꝛ dominio nõ tranſlato ſemp eſt po-
tioꝛ cõditio recipiẽtis,vt no.ś.l.vt puto.ſʒ an nõ dñs trãſfert
vſucapiendi conditionem? vř ꝙ ſic,vt.ꝭ. de contrahen.emp.l.

a ¶ Meretrix. Et nunquid il
lud quod acci
pit,dari poſſit
ĩ eleemoſynā?
vide Archid.
lxxxvj.diſ.qui
venatur. ⁊.j.q.
j.nõ eſt.vbi qđ
tale lucruʒ nõ
poteſt dari in
oblationibus.
ſed ĩ alijs pijs
cauſis ſic.

b ¶ Petere. Ui
de Bar.in.l.af
fectiõis.de do
natio.

c ¶ Dominus.
Alias ſi ipſa
accepiſſet ab
his qui aliena
re nõ poſſunt
tũc nõ. ⁊ idem
dic ſi per frau
deʒ accepiſſet:
quia tunc non
ſolum non trã
ſit dominium
ſed tenetur re
ſtituere quod
acquirit ex ta-
li queſtu. vt ꝑ
Innoc,in.c.qꝛ
pleriqʒ. alleg.
hic Bal.⁊ adđ
quod de bono
cõſilio oĩno re
ſtituere debet
qđ accipit ex
tali queſtu. vt
per Inn.⁊ do-
ctoꝛ.loco.ś.al.

d ¶ Concubuiſ
ſe. Adde gl.in
c. vidua . xxx-
iiij.diſtĩc.ꝙ vt
mulier dicať
meretrix req-
ritur ꝙ decem
homines ad-
miſerit. alleg.
c.latores.đ cle
ric.excõ.depo.
vel inter mi.

clauibus. ¶ In contrarium, qꝛ q turpiter accipit, mala fide ⁊ mala mēte accipe vꝛ, ergo nō ꝑſcribit. Prima verioꝛ, qꝛ mala fides in preſcriptione accipiꝛ ſolū reſpectu ſcientie rei aliene, nō reſpectu turpis cauſe. Sꝫ an anteq̄ preſcribaꝛ, dñs pōt vēdicare: dic ꝙ ſic: ſi extat, vel dolo ꝯſumpta eſt. Si aūt ſine dolo in ſuā vtilitatē ꝯuertit, aut erat turpis cā lucratiua, ⁊ dñs cōdicit ꝑciū, aut oneroſa, tūc nō ꝯdicit: qꝛ ꝯſumēs nō vꝛ factꝰ ditioꝛ. l. ſi cū ſeruū. ſi cer. pe. ſm gl. ¶ Sed q̄re ſine cā nō trāſit dñiū, ⁊ ex iniuſta trāſit: qđ eñ fomentum dare pōt turpis cā: Rñde ꝙ lꝫ ſit turpꝫ cā, tñ foꝛmiter daꝛ, ſi nulla, tūc īfoꝛmiter, vt. ꝭ. de ver. ob. l. triticū. Itē qꝛ pactū nō eſt turpe, ſed cā pacti eſt turpis. ꝭ. l. ꝑxi. ⁊ ꝙ dñiū transferaꝛ ex turpi titulo apparet in vſuris ſolutis aꝉs nō liberareꝛ ſoluens, facit de iniur. debitores. Sed cuꝫ in vſuris verſeꝛ turpitudo ſolius recipientis, q̄ñ pōt agere ex iuramento ꝑſtandaꝝ vſuraꝝ: Rñdeo nō hꝫ actionē, ſed iudex eccleſiaſticꝰ ex officio facit obſeruari iurm̄ tanq̄ Deo, nō tanq̄ homini preſtitū: moꝛtuo tñ iurāte extinctum eſt iurm̄, ⁊ cenſura nō trāſit in heredē, vt no. Inn. de iureiu. c. veritatis. ¶ Sed cui dñt reddi mala ablata: Rñdeo, ſi ſunt male extoꝛta certis ꝑſonis nō participantibus facinus turpitudinis, eis debent reſtitui, vt hic: ſi aūt a certis participātibus turpitudinē, non dñt reddi eis, ſꝫ fiſcꝰ aufert, de iur. fiſ. l. Lucius. ſi aūt ab incertis iure foꝛi non teneꝛ accipiens, ſꝫ iure poli tenetur, nec a peccato liberaꝛ, niſi pauperibꝰ eroget, vel in alios pios vſus, ī quo requiriꝛ autoꝛitas dioceſani: nā non eſt alius modus ſaluationis, nec eñ pōt ſe ſua autoꝛitate ſaluū facere, cum reddat aliȷ̄ ꝓ alio. ⁊ in hoc decretalis vtiꝛ ſic cōmiſeratiōe, vt habita autoꝛitate ſeu licētia ſupioꝛis libereꝛ ſoluēdo cui nō teneꝛ, ⁊ no. ex̄ de iud. cū ſit. ⁊ ſicut ipſe viuēs nō hꝫ autoꝛitatē ꝑ ſe, ita nec moꝛiens pōt alteri cōmittere, vñ executoꝛ īcertoꝝ nō pōt diſtribuere ſine autoꝛitate epi ſꝫ Hoſt. ⁊ vide qđ no. in. c. j. de priui. in cle. ¶ Sꝫ qd de eo qđ dat pꝛ filio ſpurio, an repetit: ⁊ vꝛ ꝙ nō: qꝛ eſt turpitudo ſoliꝰ dātis, pr̄is eñ vitiā ē ñ filiȷ̄. C. đ na. li. l. fi. qd eñ filiꝰ peccauit, anteq̄ naſcereꝛ. C. de inof. te. l. ſi qs in ſuo. ꝭ. fi. ¶ In ꝯriū vꝛ, qꝛ dñiū nō eſt trāſlatū. C. de nat. li. l. j. nec vſucapiēdi conditio, ſi pꝛ nō erat dñs, qꝛ inter ꝓhibitos titulus nō aufert vſucapionē, nec vſucapiendi conditionē, vt no. ꝭ. pro leg. l. nemo. Sol. aut erat natus ex dānato coitu, ⁊ tūc non eſt capax, nec ex ꝯctu, nec ex vltima volūtate: ⁊ iō cōueniꝛ nō rōne turpitudinis, ſꝫ incapacitatis: moꝛboſus eñ eſt, lꝫ nō ſuo vitio. C. de nat. li. l. legē anaſtaſiȷ̄. aut nō erat natus ex dānato coitu, ſꝫ vulgo conceptus. tūc pꝛ pōt ei donare īter viuos, nō in vltima volūtate, vt no. de prob. eum qui teſta. illud nō placet, ar. de leg. j. ſeruū filiȷ̄. ꝭ. eū qui. ⁊ inſti. de leg. fal. cani. tol. ⁊ iō dico, aut pꝛ cōfert in euꝫ titulo lucratiuo, ⁊ non vꝫ, aut titulo oneroſo, ⁊ tunc ſimulate non vꝫ, ſed ex vera cā vꝫ. Sed an ex confeſſione precij̄ ꝑſumiꝛ ſimulatio: gl. dicit ꝙ non in cōtractibus in. l. eū qui teſt. Sed illa lex facit in contrariū: qꝛ inter probibitos confeſſio eſt ꝓhibita, niſi adȷ̄ciat iuramentū: qꝛ tunc preſumitur confeſſio vera, de legat. iȷ̄. l. cum quis. ꝭ. nuptam. Si pater ab alio recipit certa pro talibus filijs, dic vt not. Cy. C. fam. erciſ. l. filie cuius.

a ¶ Repetat. Vid. d. Alex. in cōſi. lxxx. in iȷ̄. pte. ⁊ Cardi. in cōſi. cxx.

b ¶ Aꝉs. Dic verū niſi ſubſit alia cauſa, quā approbatio ꝓprie prime promiſſionis: vt qꝛ ſubeſt metus periurij, cū in promiſſione facta ꝑ metum iurauit, qꝛ ſoluens poſtea ſponte videtur ſoluere ne ſit periurus, adeo repetit, vt ꝑ Bar. ī l. iȷ̄. in. iȷ̄. col. C. ꝙ metus cau. in verſi. querit glo. quid ſi iurauit. de quo ēt ꝑ eundē Bal. ibi in vlti. col. verſi. vlterius quero.

Si ob turpem. Promittens ex turpi cā poſtea liberaliter ſoluens, nō repetit qꝛ cauſa, que inerat promiſſioni, non interfuit ſolutioni, qꝛ ſciēs ſe nō debere ſoluit: ⁊ hoc nō excludit repetitionē, q̄ñ fuit turpitudo ſolius recipiētis: ſi aūt fuit vtriuſq̄ turpitudo, alia rōne nō repetit. ſ. qꝛ in pari cā turpitudinis, melioꝛ eſt cā conuenti. h. d. Exemplū, promiſi tibi. x. vt mihi depoſitū redderes, reddiſti: poſtea do tibi illa. x. nō repeto: qꝛ indebita ſcienter ſolui ſublata iā cauſa turpitudinis: ſi aūt ſolui tibi eadem cā in inſtanti, puta promiſi vt redderes depoſitum, ⁊ anteq̄ redderes ſolui, lꝫ ex interuallo ſoluerim, ⁊ non fuit cōiuncta ſolutio ꝓmiſſioni, tñ repeto qꝛ ex turpi cā permanente ſolui. Secus ſi turpis cā non erat permanēs, ſed retro tranſiens: qꝛ cā illa purgatur. Et cōclude, aut eſt turpitudo cōis, ⁊ ceſſat repetitio, de cal. in heredē. ꝭ. j. aut ſoliꝰ recipientis, ⁊ tūc, aut incipit a traditiōe, ⁊ ꝯdiciꝛ. ꝭ. e. l. perpetuo. Aut a ꝓmiſſione, ⁊ tūc, aut traditio fuit ꝯiūcta ꝓmiſſiōi, ⁊ cōdiciꝛ: qꝛ ex vna cā vtrunq̄ vitiū naſciꝛ. ſ. vitiū promiſſionis, ⁊ vitiū ſolutionis, ar. de noua. l. doli mali. C. ad Vel. l. ſi mulier. aut primo ꝓceſſit ꝓmiſſio, ⁊ poſtea ſeoꝛſum ex interuallo eſt ſecuta traditio, ⁊ tūc aut ſpe turpis cāe, ⁊ ꝯdiciꝛ: aut nō eadem ſpe: qꝛ medio tpe poſt ꝯctū, ⁊ ante traditionē fuit impleta cā. ⁊ tūc nō cōdiciꝛ, vt hic: ſic eſt in metu, qꝛ metꝰ purgaꝛ ꝑ factuꝫ ſpōtaneū ſoluētis ſine metu. C. ꝙ me. cau. l. iȷ̄. ¶ Et ex p̄dictis vꝛ ꝙ ſi quis ꝓmiſit mihi vſuras, ⁊ poſtea liberaliter ſoluat, ꝙ a nō repetat[a]: qꝛ ſpontanea ſolutio purgat vitiū, vt hic. ſ. q̄ñ ſoluere ⁊ nō ſoluere erat in ſola libera ptāte eius q ſoluit, ſecus ſi ſoluit metu maioꝛis mali, ar. quar. rer. ac. nō da. l. j. ꝭ. q̄ onerande. nec dicoꝛ alienū vſurpaſſe, ⁊ ſic nō dimittaꝛ peccatū, niſi reſtituaꝛ ablatū, qꝛ dico ꝙ iſtud nō eſt ablatū, ſꝫ donatū, ſecus ſi iſtud donum eſſet coniunctū ipſi cōtractui mutui, vt. ꝭ. ſi cer. pe. l. rogaſti. ꝭ. ſi tibi. qꝛ ex coniunctione actuū ꝑſumiꝛ illicitus eſſe, ar. de pri. cre. l. ſi ventri. ꝭ. fi. ¶ Quero quid vult dicere lr̄a ꝙ ſublata eſt proxima cā: Rñdeo ſolutio fit ex cauſa ſtipulationis, ſtipulatio fit ex cā, puta reſtitutionis depoſiti. Modo ſpontanea ſolutio non tollit ſtipulationem, imo exequitur eū ſed, tollit cauſam proximā ſtipulationis. i. turpitudinis reſpectum, facit de exce. doli. l. iȷ̄. ꝭ. certa. ⁊ ſic no. ꝙ ceſſante cā repetitionis ceſſat repetitio. ¶ Item not. ꝙ ſi vitiū non eſſet purgatū, cōdictio ob tur. cauſ. non hꝫ locū, in contractibus nominatis, vt in contractu ſtipulationis, vt hic. ⁊. ꝭ. l. prox. ⁊ ibi no. ¶ Ex lec. ant. ¶ No. ꝙ ſolutio ſpontanea purgāt turpitudinem metꝰ adhibiti in ꝓmiſſione. ⁊ ſic not. ꝙ ſpōtanea ſolutio b facit valere ꝯctū: q nō valeret aꝉs[b] ⁊ adde qđ no. Inn. de elect. qꝛ pp. in gl. ſup hoc. ⁊ Arch. iȷ̄. q. iȷ̄. ſi epſ. in gl. iȷ̄. ⁊ rō huius. l. fundaꝛ in hoc, qꝛ ceſſante cauſa impediente, ceſſat impedimētum: ſed eā impediēs obligationis effectū erat turpitudo metum inferētis, q̄ ceſſat ceſſante metu. ⁊ facit. l. j. ſi rectoꝛ ꝓuinc.

Si veſtimenta tibi. No. ex. l. iſta ⁊ l. iȷ̄. ꝭ. e. ꝙ lꝫ ī ꝯtractu tranſactionis partiū nō fiat reſciſſio ꝑ enoꝛme dānum, vt. l. Lucius. ꝭ. fi. ad Treb. tñ ſi quis reſiſtendo illicite aliqd recipit, nō ꝓ reſtitutione rei debite pōt ꝯueniri cōdictio. ob tur. cau. facit. ꝭ. de cond. inde. l. in ſumma. ꝭ. fin. Sed quid de clericis ⁊ laicis, qui recipiunt pecuniā, vt iniuriā dimittant, an teneanrur reſtituere quaſi turpiter accipiāt: ⁊ vꝛ ꝙ ſic, qꝛ gratis facere debuerūt. vt no. de infa. l. furti. ꝭ. pactꝰ. Contrarium dico, qꝛ lꝫ accipere ꝓ emendatione cōtumelie, de ver. ſig. ex parte in chriſto. non tñ pro remiſſione rancoꝛis: aꝉs ſequeretur ꝙ actio iniuriarum, q̄ commodum pecuniariū auferret, ad tur. cau. referretur, ⁊ nō poſſet ad effectum produci: quod falſum eſt, alias appellatur. vt. ꝭ. de conſti. pecu. l. qui in iuriam. cum ſi. ⁊ adde ad hanc. l. quod no. Arc. iȷ̄. q. iȷ̄. ſi ipſuꝫ. ¶ Item not. ar. quod omiſſio appellationis purgat turpitudinē pronuntiationis: hoc no. Inn. de of. dele. cū olim abbas.

Si rem. ¶ No. ꝙ turpitudo commiſſa circa executionē ꝯctus bone fidei purgatut per actionem ex eo contractu: ſecus in ſtricti iuris, ⁊ in teſtamentis.

¶ De condictione indebiti. Rubrica.

¶ Circa rub. dic vt in gl. continuando, ⁊ ſummando eam.

Nunc videndum. Ignorantia facit ꝯdēnationē īdebiti ꝯpetere, ſciētia ceſſare. h. d. ¶ Op. ⁊ vꝛ ꝙ debebat diſtingui inter ignorantiā iuris, ⁊ tunc ceſſat repetitio, ⁊ ignorātiam facti, ⁊ tūc hꝫ locū repetitio, vt. C. de iur. ⁊ fac. ignoꝛ. l. cū qs. Sol. indebitum đꝛ tribus modis. Primo mō ꝙ nec naturaliter, nec ciuiliter debeꝛ, tū q̄libet ignoꝛantia refert repetitionem ſoluti, vt hic. Scđo modo quod ciuiliter debetur, ſed naturaliter nō debetur: idem qꝛ repetitio eſt ſuffulta equitate naturali, ⁊ ideo quacunq̄ ignoꝛantia ſolutum repetitur. de reg. iur. l. cuius per erroꝛem. Tertio modo diciꝛ indebitum ciuiliter, ſed debitum naturaliter, tunc, aut interuenit erroꝛ iuris, ⁊ non repetitur: aut facti, ⁊ tunc aut fuit erroꝛ ſupinus, ⁊ non repetitur: aut fuit iuſtus erroꝛ, ⁊ tūc repetitur, vt. l. cū quis. ita dicit gl. Sed quare eſt potentioꝛ ad retinendum naturalis obligatio tantū, quā ciuilis tantum, cū ad agendū ſit totū contrariū: nam potentioꝛ eſt ad agendum ſola ciuilis, quā ſola naturalis. Nam ex naturali ſola nunquam oꝛitur actio quod no. ſed ex ſola ciuili plerunq̄ oꝛitur: vt not. inſti. de oblig. in prin. Rñdeo in condictione inde. plus ponderatur equitas naturalis, quā rigoꝛ iuris: vñ cuꝫ naturalis obligatio ſit efficax ad retinendum, qꝛ eſt ſuffulta equitate, iō validioꝛ eſt, q̄ ſola ciuilis, q̄ non eſt ſic ſuffulta rōne naturali. nec eq̄tate, vt. ꝭ. e. l. indebiti. ⁊. ꝭ. de excep. dol. l. qui eq̄tate. ⁊ loquoꝛ de ſola ciuili, q̄ non poꝛrigitur ad neceſſitatē proteſtationis, ſed efficax. ꝭ. de conſti. pec. l. quod ſi maritus. ꝭ. j. Si enim eſſet ciuilis efficax iſtud eſſet debitū, non indebitum. ꝭ. mand. ſi fideiuſſoꝛ. ꝭ. in oībus. Sed gl. deficit in quarta ſpecie indebiti: qꝛ aliud eſt indebitum ope exceptionis: lꝫ naturaliter, ⁊ ciuiliter debeatur: ⁊ tunc ſubdiſtingue: aut exceptio principaliter introducta in fauoꝛē, ⁊ quocunq̄ erroꝛe ſolutum repetiꝛ: aut in odium, tunc, aut eſt erratum in iure, ⁊ non repetitur, aut in facto: ⁊ tunc ſi fuit groſſus erroꝛ, non repetitur. vt. ꝭ. e. qui exceptio. ⁊. ꝭ. ad Maced. l. fi. Et in hoc cognoſcendo, an ſit mere fauoꝛabilis, an mere odioſa, conſidera quid facit legem rationabilem: an fauoꝛ vel odium. Et an ſubſit cauſa fauoꝛis ⁊ non odiȷ̄, aut odij ⁊ non fauoꝛis, ⁊ ſi dicatur fauoꝛ vnius eſt odium alterius, ⁊ econtra. Rñdeo non eſt fauoꝛ odiū. ſed exceptio

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN